

Zarja boljših dni
bo zablestela, ko
se ljudje versko
poglobljuje in nra-
vstveno prerodijo.

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

na skupni naslov 28 din,
na posamezni 36 din,
za inozemstvo 84 din,
z „M. listom“ 110 din,
za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice 17-974

Najmanjši oglas 15 din.

Rokopise ne vračamo.

Uredništvo: M. Sobota, Križeva ul. 4

Izhajajo vsak četrtek za naslednjo nedeljo

Uprava: M. Sobota

V božjem imenu...

Kadarkoli se odpravljamo naš kmet-
ski oče z vozom na njive, vselej na-
pravi z bičem križ pred živino in
pravi: „Pa gremo v božjem imenu.“
Predno zaorje s plugom v njivo, se
odkrije rekoč: „Bog nam pomagaj!“
Tudi ribič, ki ribari v rokavih Mure,
pravi, preden odrine čoln od obrežja:
„V božjem imenu.“

Tako izroči vsak svoje vsakdanje
delo pod varstvo Vsemogočnega, kjer
je vredina vsega blagoslova. Tako so
nas učili naši predniki.

Tudi mi smo z novo, lastno tis-
karno stopili na pot, kjer bo potrebno
božje varstvo.

Smo namreč v zgodovinskem
času, ko se podirajo temelji starega
sveta in iz ruševin silijo na dan za-
misli novega reda pa tudi v času, ko
slavimo 500 letnico prve Gutenbergove
tiskarne. Kljub strahotam vojne je vz-
rasla ob sodelovanju naše prekmurske
duhovščine in prijateljev ljudstva nova
tiskarna, da bo na ta način lažje
in v polnejši meri vršila svoje težko,
sodobno poslanstvo.

Ob tej priliki nam dve veliki
misli vlivajo zaupanja, poguma in ne-
ustrašenosti.

Prva velika misel je, da delamo
in se borimo za sveto stvar. Brez dvo-
ma je treba naše ljudstvo ne samo
obdržati, ampak tudi utrditi v katoliški
veri. Odločnost in pogum — sveta
dediščina naših prednikov, — se ne sme
morda zaradi naše malomarnosti raz-
drobiti ali celo zapraviti. Gre za sveto
stvar. Že res, da smo stisnjeni v te-
sen kot. Toda v tem kotu nam ne
preti samo narodna nevarnost in morda
še družinska raztrganost vsled roma-
nja po svetu za koščkom suhega kru-
ha, ampak se izpodkopavajo trdni te-
melji verskega življenja pri našem
ljudstvu v mnogo večji meri, kakor si
morda sami mislimo. Je pa tudi kakor
pribito, če ohranimo našemu ljud-
stvu vero, smo mu ohranili vse!

Druga velika misel, ki se nam
rodi ob tej priliki je, da je bila ravno
naša duhovščina tista, ki je ves žar
svojega ognja in ves svoj trud vložila
v to, da čim bolj izobrazila in versko
utrdila naše ljudstvo.

Prve slovenske knjige so jim oni
dali v roke, njihova zasluga je, da
ima vsaka ženica po naših cerkvah
svoj molitvenik v rokah. Oba Kuzmiča,
Borovnjak, Kūhar, dr. Ivanoczy, Baša,
Klekl itd., so svetle, spomina vredne
zvezde na obzorju našega narodnega
življenja. Duhovniki so bili tisti, ki so
po naših listih, Novinah, Marijinem
listu, Kalendarju in drugih knjigah nu-
dili našemu ljudstvu duševno hrano.
Ne iz dobička, sicer nesebična ljube-
zen ne bi mogla premagati težav in
velikih nevarnosti, ki so bile združene
s tem delom.

Takrat, ko so se sovražniki na-
šega ljudstva, Boga in Cerkve zgrnili
v veliko krdelo, se niso umaknili niti
za stopaj...

Duhovniki in omenjeni listi so
bili tisti, ki so naše ljudstvo pripeljali
iz tisočletne zatiranosti v svobodno
državo. In duhovniki so zopet v prvi
vrsti tisti, ki so na hasek našega ljud-
stva ustanovili lastno tiskarno. Vedno
so bili z ljudstvom trdno povezani in
imeli za nje največje razumevanje za
vsakdanje težave in jih modro opo-
zarjali na morebitne nevarnosti. Tako
bo tudi za naprej!

Torej razpnimo jadra! Dolga pot,
polna naporov še leži pred nami, toda
krmilo krepko v roke! Če imamo jasen
cilj pred očmi, ne bomo zablodili, če-
prav bi nas znabiti za trenutek zagnili
valovi.

V božjem imenu naprej!

Novo ministrstvo za prehrano

Ustanovljeno je bilo novo mi-
nistrstvo za oskrbo in prehrano.
Spričo sedanjih razmer je bila usta-
novitev takšnega ministrstva res skraj-
no potrebna, ker lahko rečemo, da
je dosedanja politika cen in pobi-
janja draginje ter brezvestne špe-
kulacije doživela precejšen neuspeh.
Drugače tudi skoraj ni moglo biti,
kajti nujno potrebni ukrepi glede pravilne
oskrbe prebivalstva z živili so,
kakor se zdi, prišli precej prepozno.
Reševanje vprašanja preskrbe prebi-
valstva z živili je z ustanovitvijo mi-
nistrstva za prehrano prešlo v ene ro-
ke. Dobili smo tako ustanovo, ki bo
po čisto določenem gospodarskem
načrtu za vso državo kot eno samo
gospodarsko področje skrbela ne sa-
mo za ljudsko prehrano, pač pa tudi
za zadostne količine surovin.

Ministrstvo bo uravnavalo cene,
prevzelo nadzorstvo nad proizvodnjo,
prometom in porabo kmetijskih, obrtnih
in industrijskih izdelkov in pridelkov.
Novo ministrstvo bo imelo tudi to
vlogo, da se bo po njem uredilo nujno
potrebno sodelovanje med drugimi
ministrstvi, ki pri tem prihajajo v po-
štev, to je, kmetijskim ministrstvom,
ministrstvom za trgovino in industrijo,
ministrstvom za gozdove in rudnike,
prometnim ministrstvom, dalje bansko
oblastjo banovine Hrvatske in sicer
glede proizvodnje, prometa in preskr-
be države zlasti z živili, surovinami
in drugimi potrebščinami.

V pristojnost ministrstva za prehrano
spada: skrb za oskrbovanje prebivalstva
s hrano in ostalimi življenjskimi potreb-
ščinami, izdelava gospodarskega na-
črta za vso državo in skrb za njego-
vo izvedbo ob sodelovanju z ostalimi
ministrstvi in bansko oblastjo bano-
vine Hrvatske, kakor tudi skrb za za-
gotovitev potrebnih surovin v državi
ali iz tujine, dalje skrb, da ob sode-
lovanju z ostalimi ministrstvi in bansko
oblastjo uravna promet in predelova-
nje surovin ter polfabrikatov, potem
skrb za njihovo razdelitev na podjetja,
ki se bavijo s predelovanjem, izvedba
ukrepov zaradi ustvarjanja zalog in
rezerv v državi, politika in nadzorstvo
nad cenami in pobijanje brezvestne
špekulacije, vrhovna uprava in nad-
zorstvo nad delom industrijskih panog,
ki se bavijo izključno s proizvodnjo
in predelovanjem živil, naravnost dela
vseh ministrstev, banske oblasti in
ustanov, ki imajo nalogo oskrbovati
državo s hrano.

Iz pristojnosti ministrstva za trgo-
vino in industrijo prehaja v pristoj-
nost ministrstva za oskrbo in prehrano
Privilegirana delniška družba za silose
in Privilegirana delniška družba za iz-
voz domačih proizvodov z omejitvijo,
da glede izvoza domačih proizvodov
ta slednja družba ostane v pristojnosti
ministrstva za trgovino in industrijo.

Prvi minister za prehrano je bil
imenovan dr. Milan Protič glavni ravnatelj
Narodne banke v Beogradu.

Naredba vojnega ministra zaradi vpoklicev na orožne vaje

Ukaz vojnega ministra se glasi:
„Obveščen sem bil, da je pri vpoklicu
obveznikov na orožne vaje preteklo
leto večkrat prišlo do tega, da so bili
posamezni obvezniki klicani na vaje
večkrat, včasih po petkrat, dočim ne-
kateri obvezniki niti enkrat. Zgodilo
se je, da je bilo med temi obvezniki
največ takih, ki so gospodarsko slabše
stoječi, medtem ko bogatejši niso bili
niti vpoklicani. Ker tak način vpokli-
canja obveznikov slabo vpliva na mo-
ralo širokih slojev, naročam:

1. da poveljniki armadnih in di-
vizijskih oblasti pošljejo svoje načel-
nike štabov ali njihove pomočnike v
posamezna vojna okrožja, da pregle-
dajo, ali in kolikokrat so se ponav-
ljali taki primeri pri vpoklicu na orož-
ne vaje;

3. če bi se izkazalo, da so se
ponovno vpoklicali na vaje in sicer
zaradi nepravilnega poslovanja posa-
meznih organov, bodo krivci poklicani
na najstrožji odgovor;

3. ker bo tudi letos prišlo do
vpoklica na orožne vaje, bodo povelj-
niki armadnih in divizijskih oblasti
organizirali načrt vpoklica na orožne
vaje ter vodili točno nadzorstvo nad
vpoklici, tako da se omenjeni primeri
ne bodo več dogajali. Pri izdelovanju
načrta o vpoklicu obveznikov na orožne
vaje bodo morali strogo paziti, da se
smejo obvezniki, ki so slabše stoječi
kakor tudi njihove vprege vpoklicati v
tistem času, kadar niso neobhodno
potrebni doma za delo v kmetijstvu,
gospodarstvu ali trgovini, oziroma
kakšni drugi gospodarski panogi;

4. poročilo o nepravilnem vpok-
licu na orožne vaje v letu 1940. mi
bodo poveljniki armadnih in divizij-
skih oblasti doslovili do 15. februarja
1941. s potrebnimi pojasnili o vsakem
posameznem primeru.

Minister za vojsko in mornarico,
častni adjutant Nj. Vel. kralja,
armadni general Peter Pešič s. r.

Hitler in Mussolini sta se sešla

Nemški vodja Hitler in italijanski
vodja Mussolini sta se v nedeljo 19.
januarja sešla nekje na meji in ob tej
priliki pretresala vsa vprašanja, ki se
tičejo obeh držav. Najbrž sta kovala
načrte glede skupnega napada v bli-
žnji bodočnosti. Mnogi pravijo, da

stojimo tik pred bliskovito vojno na
Sredozemskem morju. Take vojne so
navadno taki sestanki rodili. Mnogi
so mišljenja, da bo Sredozemsko mor-
je ostalo eno glavnih pozorišč, kjer
se bodo odigravali važni dogodki, in
bodo odločilni za končni izid vojne.

Amerika — upanje napadenih držav

Ravno v teh dneh, ko je Roose-
velt že tretjič uradno nastopil za 4 leta
svoje predsedniško mesto, se je od-
ločno zavzel on, zunanji minister Hull,
vojni minister Stimson in mornariški
minister Knox za to, da Anglija brani tudi
Ameriko in vse, kar stori Amerika za
Anglijo, stori za Ameriko samo. Zato
je pomoč nujna in velika. Zato pošilja
ozir. posojuje Amerika ogromno oro-
žja v Anglijo, Grčijo, Kitajsko in Abe-
sinijo. Toda prava pomoč pride šele

po 6 mesecih. Zato Nemci silijo se-
daj k odločitvi, sicer so izgubljeni.

Vidi se, da je južnovzhodna
Evropa več ali manj zavita v temo in
prihodnji meseci bodo odločilni. Da-
siravno je mednarodni položaj Jugos-
lavije trden, vendar se zavedamo vsi,
da gremo nasproti velikim preizkuš-
njam. S svojim jeklenim zadržanjem
pa pokažemo, da smo svoje domo-
vinske ljubezni vredni.

Po bojiščih

Angleško-nemško bojišče

Minuli teden ni bil na tem bo-
jišču najhujši. Vendar so nemška le-
tala napadla z zažigalnimi bombami
London in Bristol, dočim so jim An-
gleži vračali z napadi na pristanišče
Wilhelmshaven in prizadeli ladjedel-
nicam veliko škodo.

Morda so bili milejši napadi za-
to, ker se Nemci pripravljajo na od-
ločen udarec, ki, kakor pravijo, bo
prišel pravočasno. Vsi nemški listi
povdarjajo, da bo ta hud in odločen
udarec na Anglijo prišel na spomlad.
To se da sklepati iz dvojega: 1. Nemci
na vso moč gradijo tudi podmornice,
ker napad ne bo samo z letali, ampak
tudi s podmornicami. Sedaj že imajo
okoli 1000 podmornic. 2. Ta napad
oziroma vojna bo splošna, od vseh
strani in na vseh frontah, tudi od irske
strani. Kaj pa Angleži pravijo na to?
Oni dobro vedo, da jih v bodočnosti
čakajo najhujši trenutki, toda če bodo
Angleži vzdržali še 6 mesecev kakor
so dozda, potem je zmaga v njihovih
rokah. Angleški narod, pravijo, ni bil
zlomljen dosedaj in tudi v bodoče ne bo.

Angleško-italijanske bojišče,

v Afriki in Sredozemskem morju je
zavzelo ostrejšje oblike.

Na suhem oblegajo Angleži trd-
njavo Tobruk in čistijo puščavo na
široko in v globino. V Abesiniji so
baje izbruhnili od Angležev podpirani
upori domačinov. V Keniji so se Ita-
lijani umaknili nazaj do abesinske
meje. Angleško letalstvo razvija silno
delavnost nad vsem afriškim prostor-
om. Na Sredozemskem morju je pri-
šlo do bitke med angleškimi vojnimi
ladjami in nemškimi letali. Izgube: en
italijanski rušilec potopljen, ena an-
gleška križarka potopljena, 1 angleški
rušilec in ena nosilka letal poškodo-
vana, 12 nemških bombnikov sestrel-
jenih. Angleži so izvedli bombni na-
pad na nemško letališče Catania v
Siciliji, kjer so zažgali 40 letal, nem-
ški bombniki pa so napadli Malto,
kjer so ponovno poškodovali angleško
nosilko letal, a so izgubili 10 svojih
bombnikov

Iz tega je razvidno, da so An-
gleži v Afriki v premoči, saj se že
angleške motorizirane čete nahajajo
180 km zahodno od oblegane trdnjave
Tobruk.

Albansko-grško bojišče

Vsled ostre zime in slabega vre-
mena so boji nekoliko zastali, vendar
Grki le počasi napredujejo. Pozornost
je vzbudilo zlasti to, da je Italija še
drugič zamenjala poveljnika italijanskih
čet v Albaniji. Mesto prejšnjega ge-
nerala Soddu-ja, je prevzel poveljstvo
Cavallero, ki ima nalogo, da pripravi
napadalni načrt za spomlad. Torej
tudi tukaj delajo vzporedno z Nemci
spomladanske napadalne načrte. Vidi
se, da na vseh frontah dozorevajo
spomladanski načrti.

Razgovori med angleškimi in turškimi generali

Če res Nemci hočejo izvesti svoj
spomladanski načrt, potem bodo nem-
ške čete, ki jih je pol milijona v Ro-
muniji, morda napadle Grke skozi
Bolgarijo, ali pa morda celo skozi
Turčijo šle do angleških petrolejskih
vrelcev v Iraku (Mala Azija) zato so
se angleški in turški generali dogovo-
rili, kako bodo na najboljši način so-
delovali pri morebitnem napadu. Bol-
garija zagotavlja, da ne bo napadla
Jugoslavije, Turčije in Grčije. Vidi se
sicer neka nejasnost, toda ko se pojavi
pomlad, se bo to razjasnilo.

NEDELJA

Jezus ozdravi gobavca stotnikovega hlapca.

Takrat, ko je Jezus prišel z gore, so ga spremljale velike množice. In glej, pristopil je gobavec, padel predenj in rekel: „Gospod, če hočeš, me moreš očistiti.“ Jezus je stegnil roko, se ga dotaknil in rekel: „Hočem, bodi očiščen!“ In takoj je bil očiščen od gob. In Jezus mu je naročil: „Glej, da nikomur ne poveš, ampak pojdi, pokaži se duhovniku in prinesi dar, ki ga je zapovedal Mozes, njim v pričevanje.“ Ko je pa prišel v Kafarnaum, je pristopil k njemu stotnik in ga prosil: „Gospod, moj služabnik leži doma mrtvouden in zelo trpi.“ Jezus mu je rekel: „Pridem in ga ozdravim.“ Ali stotnik mu je odgovoril: „Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in moj služabnik bo ozdravljen. Zakaj tudi jaz, ki sem pod oblastjo in imam vojske pod seboj, rečem temu: „Pojdi, in gre; in drugemu: „Pridi, in pride; in svojemu služabniku: „Stori to, in stori.“ Ko je pa Jezus to slišal, se je začudil in rekel svojim spremljevalcem: „Resnično, povem vam, tolike vere nisem našel niti v Izraelu! Povem vam pa, da jih bo veliko prišlo od vzhoda in zahoda in bodo sedli za mizo z Abrahamom in Izakom in Jakobom v nebeškem kraljestvu, otroci kraljestva pa bodo vrženi ven v temo; tam bo jok in škripanje z zobmi.“ In stotniku je rekel Jezus: „Pojdi, in kakor si veroval, se ti zgodi!“ In služabnik je ozdravel tisto uro. (Matej 8, 1—13.)

*

Dva čudeža nam opisuje današnji evangelij. Gobavi bolnik je mahoma ozdravel in služabnik rimskega stotnika je bil nenadoma ozdravljen.

Pa zakaj se danes ne godijo čudeži tako pogosto kakor nekdaj? Priznavamo, da se res ne godijo. Katerikoli dobro pravi: Čudeži so izredna dela v vidni naravi.

Torej ne vsakdanja, tudi ne pogosta, le izredna, nenavadna dela so. Ali čudeži so bili potrebni ob ustanavljanju sv. Cerkve. Bilo je namreč treba poživljati vero s čudeži, zato je naraščala množica vernikov.

Čudeži za današnji čas niso tako potrebni kakor so bili nekdaj. Seveda pa s tem ni rečeno, da bi ne bili mogoči. Božja roka tudi današnje dni ni prikrajšana. Bog je danes prav tako vsemogočen, kakor je bil pred sto ali pred tisoč leti pred 1900 leti in še preje.

Sicer pa ali se dandanes res ne godijo več čudeži? Kaj pa luški čudeži? Kaj pa čudeži, ki jih zahteva za tiste, ki naj bi bili prištet med svetnike?

Še nekaj. Veliko večji čudež je, vladati vesoljni svet kakor pa nasititi 5000 ljudi s peterimi hlebi. In vendar prvega nihče ne občuduje. Le to, drugo občudujejo ljudje, ne zato, ker je nekaj večjega, ampak zato, ker je nekaj redkega. Kdo namreč sedaj preživlja vesoljni svet, če ne Tisti, ki iz malega števila zrn napravi bogato žetev?

Poglej naravo, njena veličastna dela. To je čudo.

Občuduj v jasni noči z zvezdami posuto nebo. Kakšna lepota, pa kakšen red! To je čudo.

Poglej na svoje lastno telo, na njegov razvoj, na pretakanje krvi po vseh žilah našega telesa, na zmožnost našega govorjenja, poslušanja, mišljenja . . .

Ali niso to čudovita dela? Pokleknimo . . .

Kaj pravite?

Zadnjič sem pregledoval „Domoljuba“ in nehote so mi oči obvisle na teh-le vrsticah: „Tega še ne veste, da so sedmošolci neke gimnazije, ko so zvedeli za smrt našega narodnega voditelja, začeli v razredu navdušeno ploskati in da se temu prav za prav ne smete čuditi, če veste, da na isti gimnaziji uči profesor, ki je borbeni pristaša komunizma in ki svojim učencem najrajši predava o Sovjetski Rusiji.“

Zamisli sem se — pa se mi je posvetilo!

Zopet ukinjeni vlaki

Ker so nekatere države ukinile železniške zveze in se na drugi strani povečal tovorni promet in razen tega še pomanjkanje kuriva, je generalno ravnateljstvo začasno zopet ukinilo nekaj vlakov.

Na progi Ormož—M. Sobota je ukinjen potniški vlak, ki odhaja iz Ormoža ob 5 h 14 min. in pride v Soboto ob 7 h 33 min. in ki odhaja iz Sobote ob 7 h 10 min. in pride v Ormož ob 9 h 3 min.

Na progi M. Sobota—Ljutomer vlak, ki odhaja iz Sobote ob 10 h 22 min. in pride v Ljutomer ob 11 h ter vlak, ki odhaja iz Ljutomera ob 11 h 2 min. in pride v Soboto ob 11 h 39 min.

Pač pa bo od 15. januarja naprej vozil potniški vlak na tej progi tako, da bo odhajal iz Sobote ob 6 h 25 min. in pride v Ljutomer ob 7 h 1 min. ter odhajal iz Ljutomera ob 7 h 4 min. in prišel v Soboto ob 7 h 46 min.

Na progi M. Sobota—Hodoš sta ukinjena mešana vlaka, ki sta odhajala iz Sobote ob 4 h 18 min. in ob 11 h 50 min. in prišla v Hodoš ob 5 h 34 min. in 13 h 9 min. in odhajala iz Hodoša ob 5 h 48 min. in 13 h 24 min. ter privozila v Soboto ob 7 h 4 min. in 14 h 42 min.

Pač pa sta uvedena nova vlaka tako, da vozi iz Sobote ob 3 h 45 min. in pride v Hodoš ob 4 h 58 min. ter odhaja iz Hodoša ob 5 h 8 min. in pride v Soboto ob 6 h 20 min.

Direkciji državnih železnic

Z Goričke nam sporočajo:

S 15. januarjem smo dobili tak vozni red na progi Sobota—Hodoš, da ne vemo, ali so se hoteli le posaliti z nami Goričanci ali se pa zares ponorčevati. Da so nam vzeli en vlak, nam je v sedanjih razmerah razumljivo, čeprav je bil ravno ta vlak vedno poln. Do sedaj smo prihajali v Soboto nekoliko čez sedmo uro zjutraj, kar je bilo tudi prezgodaj, saj se uradi odpro šele ob osmih in istotako gimnazija. In glejte, zdaj so pa iztuhali in določili, da mora vlak iz Sobote proti Hodošu že ob tričetrt na štiri zjutraj. Ta vlak je navadno prazen. To je razumljivo. Kdaj pa je iz središča že v prvih jutranjih urah odhajal proti meji? Le kak pijanec, ki je prekoral noč v Soboti, se zateče na ta vlak. Če je bil ta vlak prazen, ko je odhajal iz Sobote šele ob četrt na pet, je verjetno, da je še sedaj bolj.

Ta vlak se vrne v Soboto že ob četrt na sedem. Vsako jutro je ta vlak nabito poln, saj pa imamo v Soboti vse urade, trgovsko središče, popolno gimnazijo, trgovsko šolo itd. In vsi ti potniki morajo biti v Soboti na cesti, ker gostilne niso odprte, vsaj za tiste, ki imajo dovolj denarja. Ali že naj ob štirih zjutraj naši ljudje gredo v temi, po hribih in gozdovih na vlak, da v Soboti dve uri zmrzujejo. Ob

šestih zjutraj pridejo v Soboto in šele ob četrt na štiri popoldne se komaj vrnejo domov, morda s kletvijo in zabavljanjem nad takim redom.

Treba je vedeti, da smo na meji in red na železnici tudi veliko pripomore k narodni utrditvi. Naše ljudstvo je mirno, vse potrpi, toda ob takih prilikah le zavre kri.

Zadnjič sem nalašč preštel potnike in nas je prišlo v Soboto okoli sto. Ta vlak je šel dalje proti Ljutomeru in iz Sobote so se peljali le trije potniki. Morda boste navajali razlog, da gre ta vlak v Ljutomer po dijake, sicer ne vem, koliko dijakov pride s tem vlakom, pa je popolnoma vseeno, koliko jih pride. Tudi preje so hodili dijaki od tam v gimnazijo.

Dajte dijakom vlake, kolikor jih potrebujejo, samo nam dajte vozni red, kakor si ga želimo.

Tudi s pošto je križ. Oddamo pošto na vlak in šele drugi dan popoldne gre ta pošta iz Sobote. Da bi imeli vsaj z enim vlakom zvezo proti Mariboru. Če pridemo zjutraj v Soboto, moramo čakati na zvezo do treh popoldne, če pridemo zjutraj v Soboto, moramo čakati na zvezo zjutraj do petih. Dajte nam takoj drugi — boljši vozni red, da s tem pokažete vsaj le malo razumevanja do našega siromašnega naroda.

Družba sv. Rafaela v Črensovcih naznanja:

Od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je sprejela Rafaelova družba sledeči dopis:

Ker zaradi vojne delavske rente naših izseljencev iz Francije in Luksemburga še vedno ne prihajajo koristnikom v Jugoslaviji, bo na pobudo tega ministrstva — povod so

mnoge prošnje in pritožbe naših izseljencev povratnikov iz teh držav in njihovih družin, katere so zaradi izostanka teh rent prišle v zelo težek položaj, Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu bo ves čas, dokler se to vprašanje ne uredi, izplačeval predujme na delavske rente in penzije iz

Prah Maks:

Ob novi maši v Sremu

Ukrajinska vzhodno katoliška poroka.

Okoli 4. ure popoldne se je dekanijsko dvorišče v Mikluševcih zopet razgibalo. Gostje v slavnostnih oblekah so prihajali od vseh strani. Nad 15 vitkih mladenk se je odelo za spoznanje od neveste v rozaste dolge svilene obleke. Z lahnim zelenjem na kodrastih glavah so skrbno zasledovale vsak prijazen nasmešek in vdan poklon svatoyskih „drugov“. Starešine so imeli okoli ramen lepo pripete domače brisače z rdečkastimi našivi (znamenje, da vodijo vso skrb za postrežbo) in se med to mladino gibali kot kaki „cesarsko-kraljevi odlikovanci z lento“ (s trakom).

Godba ciganov se je napolnila na ženinov dom in ga pripeljala na nvestin dom. Ko so vstopili v hišo najprej starešine, sta jih že prličakovala, sedeč na divanu, oče neveste g. Mihajlo in mati — pan matka.

Sledila je prošnja v dvogovoru za nevesto, kar starši dovolijo z blagoslovom svojega otroka. Po vseh teh spoštljivih hišnih obredih, ki so jih spremljale obilne solze osamelih staršev in bližnjih sorodnikov, se je razvrstil sprevod v cerkev. Mikluševski zvonovi so se po 48 urah drugič slovesno zamajali, tokrat ne več v čast novomašniku, temveč njegovi sestri, ki je s precejšnjo vznemirjenostjo stopala poleg ženinovega brata svojemu

življenjskemu cilju nasproti. Kakor povsod, so tudi tu vsakovrstna zijala prodajala svojo radovednost, motreč vsakega gosta posebej po hoji, obleki, in nasmešku.

Na sredi cerkve je bila preprosta belo pogrnjena, mizica, na njej 2 dvojnata svečnika z običajnim vzhodnim breztelesnim križem, 2 venca iz platna, kakor jih nosijo na novih mašah naše družice ter 2 prstana. Poleg je stal g. novomašnik Miron, nevestin brat, ki bo poročal in se nemirno oziral na vstopajoče v cerkev, kakor bi se bal, ali bo pravilno opravil prvi zakrament v svojem življenju. S kora je zadonela pozdravna pesem že znana „Mnohaja ljeta“, nakar je duhovnik začel s svetim obredom.

Najprej je pel, potem je obema položil venca na glavo, kakor je navada tudi pri pravoslavnih, le da imajo oni mesto vencev neke kovinske obroče, ki so stalno pri župni cerkvi in so „prav“ za vsako glavo. Poljubivši sta novoporočenca sprejela prstana. Odkrito moram povedati, da ženinu, ki je bil kot zdravnik elegantno oblečen, venec kar nič ni pristojal; nevesti pač! Venci so le za dekleta. V tem slučaju bi opozoril na tisto navado, ki je še ponekod pri nas na naših novih mašah, da nosi novomašnik venec-krono, kar je prav. Naj bi se pa novomašnik ne spozabil, da bi si dal tisti kič na glavo, ker zgleda kakor kakšen „japonski bonec“ (menih-čarovnik) in količkaj resnemu človeku se vsili prikrit podsmešek.

„Fonda za pomoč rentnicima koji n primaju rente iz inostranstva“.

Zaradi tega naj se vsi uživalci delavskih rent in penzij iz Francije in Luksemburga takoj prijavijo Središnjem uredu za osiguranje radnika u Zagrebu, da bi se jim mogle postaviti v tečaj akontacije na rente in penzije. Vsaka taka oseba mora predati prošnjo, iz katere se mora razvideti, zakaj dobiva rento ali penzijo (zaradi nesrečnega slučaja pri delu, zaradi onemoglosti ali starosti) odnosno v koliko take rente ali penzije dobivajo člani družin, ali vsled smrti izseljenca zaradi nesrečnega slučaja ali česa drugega. Prošnja je treba priložiti:

1. Poslednji odlok zavoda ali ustanove, katera je rento ali penzijo priznala.

2. Zadnji kupon od poštnega nakazila, odnosno obvestilo Narodne banke o zadnjem nakazilu denarja.

3. Potrdilo občine ali župnega urada, za koristnika rente in eventualno za deco izpod 16 let, da so živi.

4. Potrdilo občine ali župnega urada, ako rento odnosno penzijo dobiva vdova, da se ni ponovno poročila.

5. Izjavo izdano in podpisano pred dvema pričama, da bo izplačene akontacije vrnil kakor hitro bo od nadrejenega zavoda ali ustanove v inozemstvu doznačena zaostala renta odnosno penzija.

Prošnja in vse priloge se ne kolkujejo po §-189 Zakona o zavarovanju delavcev, a morajo se nasloviti na Središnji ured za osiguranje radnika, Zagreb.

Pri tej prilici je Ministrstvu čast objaviti, da je s sporazumom o plačilnem prometu potom kliringa med Holandijo in Jugoslavijo in s sličnim sporazumom med Belgijo in Jugoslavijo, omogočen prenos delavskih rent in penzij iz teh držav.

Koristniki rent iz teh držav, ki so v Jugoslaviji, naj pošiljajo temu Ministrstvu ob času izplačila rente (mesečno, tromesečno, polletno ali letno) potrdila občinskih ali župnih uradov, da so še živi, temu naj priložijo točen naslov ustanove, katera jim rento izplačuje, kakor tudi vsoto, kolika je njihova renta in kedaj so isto zadnjič prejeli.

Ministerstvo bo poslalo vse te podatke našim predstavništvom v Holandiji in Belgiji, ki bodo poslala rente naravnost koristnikom v Jugoslavijo.

Na posredovanje Rafaelove družbe je Kalman Josip iz Gred dobil svoj denar, ki ga je imel naloženega v Weil in Dorf v Nemčiji.

Na znanje. Vsi, ki se obračate na Rafaelovo družbo, morate biti naročniki Novin, ki so glasilo družbe.

Sledil je kratki nagovor na sredini cerkve, ker vzhodni kristjani ne klepajo zakon pred oltarjem kot mi. Nato je duhovnik povabil nevesto do carskih vrat, ki zakrivajo v sredini glavni oltar, da ji tu posebej blagoslovi materinstvo — rodila. Pri nas se ta blagoslov podeli pri poročni maši in sicer po „Očenaš-u“, seveda ne v tako slovesni obliki. Ženin je ta čas stal sredi svojih gostov, ki so mu hiteli čestitat srečo za daljše življenje.

Pri tem se je zopet pokazala naša slovanska mehknobnost, ki se zlije v en sam izraz odkritega veselja in prave ljubezni, ko so se začeli kar v cerkvi med seboj poljubljati, kakor bi se še nikdar ne bili. Stopila mi takrat je pred oči podoba slovanske „Velike noči“, ki jo je na mojstrski način opisal ruski pisatelj Dostojevski v romanu „Zločin in kazen“, kjer se na enak način končuje velikonočno „Jutrenje“ opravilo s poljubi miru in tihe sreče med verniki kar v cerkvi.

Med tem časom so starešine zunaj cerkve že urejali na novo sprevod, da se vrne na dom. Kmalu se prikazeta na vratih cerkve mlada poročenca, ki kar sijeta in žarita od zadovoljstva tega dneva in privabljata iz množice navdušene vzklike „Živela“. Posebno otroci, ki se jih je za to priliko še kar nekaj nagnetto, niso nehali vpiti svoj „Kec, kec, kuma“. In starešina — kuma je moral od časa do časa vroči v zrak pest drobiža, za katerim so se otroci pognali kot nori. Smeh, poskočna godba, kriki, zvenk denarja,

Strahotno vojno orožje

Še vedno ni popolnoma jasno, katero orožje je imel v mislih nemški kancler Hitler, ko je v nekem svojem govoru dejal, da ima Nemčija pripravljeno posebno učinkovito orožje.

Najprej so Nemci presenetili svet v sedanji vojni z magnetičnimi minami, vse je bilo tedaj pričevano, da drugih novosti nemška vojska nima. Angleži so hitro našli protiorožje in magnetične mine danes niso več toliko nevarne. Potem pa so Nemci prišli še z drugimi novostmi, tako z velikanskimi letali za prevažanje vojaštva. Takšna letala so se izkazala pri pohodu na Norveško, kamor je privedlo eno samo takšno letalo kar po 50 vojakov z vsem potrebnim orožjem, municijo in hrano. Najbolj pa je svet ostrmel, ko je videl, kakšne uspehe dosejajo. Nemci z nadaljnjo svojo novostjo s padalci, ki napravljajo zmedo v nasprotnikovi deželi sami. Nemci menda niti sami niso pričakovali, da se bodo ti padalci tako dobro obnesli. Toda obnesli so se res prav izvrstno samo toliko časa, dokler ni nasprotnik uredil posebne oddelke z nalogo, da zatirajo spuščanje padalcev.

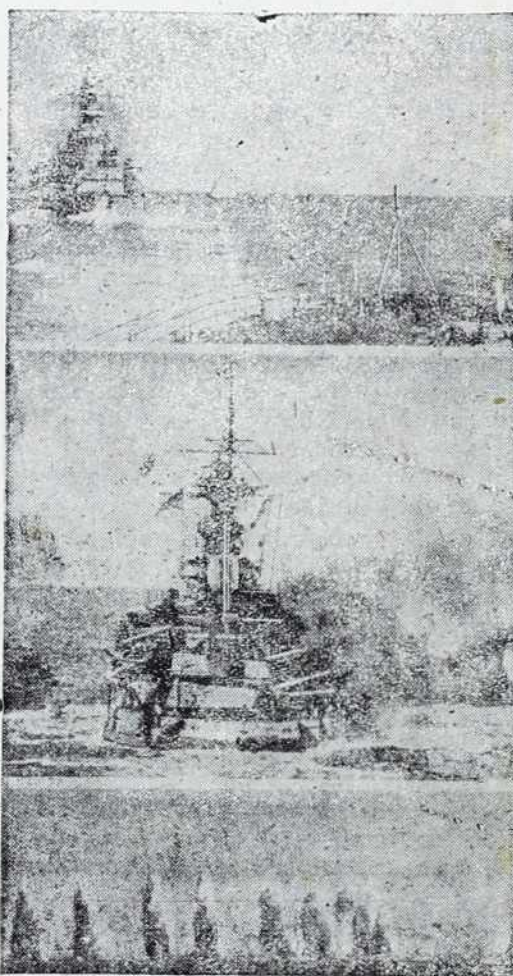
Pred nedavnim pa so iz svoje zaloge presenetljivih novosti vzeli Nemci še eno: tanke, ki mečejo ogenj na sovražnika. To delo opravljajo vojaki, oblečeni v nezgorljivo obleko iz azbesta. To je doslej najstrašnejši izmed vseh dosedanjih bojnih strojev.

Ti oklopni metalci ognja, ki so predvsem namenjeni uničenju mest in vasi kakor tudi četnim napadom na utrjene postojanke, so med morilnim orožjem menda zadnja iznajdba.

Metalcji ognja so hitri in celo tako lahki, da jim je pri obrambi to v škodo. Oboroženi so z dvema strojnima puškama in enim topom. Metalcji ognja bljuvajo ognjene jezike celo na daljavo več deset metrov. Navadno ima tank nalogo, da napada kakšno zgradbo in da tedaj branilce ošvrkne s svojim smrtnim curkom. Tank brizga iz sebe gorečo tekočino, ki jo vozi s seboj v velikem kotlu. Če je napadena trdnjava zelo utrjena, potem poskuša tak tank najprej s svojim topniškim ognjem narediti luknjo skozi zid, nato pa skozi to odprtino brizgne goreči curek. Tank lahko drvi po ulici z veliko hitrostjo, pri tem pa zažge kar vsako tretjo hišo. Za uničenje mesta to že čisto zadostuje, kajti ogenj se potem kaj hitro sam širi dalje, če že enkrat vsaka tretja hiša gori.

Nastop takih tankov je za sovražnika vsekakor precej nevaren, toda tudi ne vselej. Če naleti na trdnjavo, kjer je posadka oborožena z dobrimi protitankovskimi topovi, potem se celo tej ogenj bljuvajoči zverini ne godi dobro. Navadno imajo utrube takšne topove, da njihove granate lahko prebijajo tudi najmočnejši oklep na tanku.

Tanki, ki bljuvajo ogenj, pa niso bogve kako trdni. Ko so Nemci prvič pripeljali na bojišče te majhne tanke, je nasprotno protitankovsko topništvo mnogo ugonobilo. Karkoli je granata zadela, vse je obtičalo na mestu neuporabno. Nekaj časa tako onemogočljivej tank še bljuva ogenj okoli sebe, kakor bi pihala ranjena zver nato pa utihne.

Zgoraj: Angleške bojne ladje v pripravljenosti v Libiji.
V sredi: Bojna ladja strelja na Bardijo v Libiji.
Spodaj: Bombe iz italijanskih bombnikov padajo v morje.

Gospodarstvo

3. Uporaba lovilnic.

Mimogrede povedano moremo pozimi loviti vrabce v odprt skedenj ali hlev, kamor smo natresli zrnja. Ko se vrabci v njih počutijo varni, zapremo hitro vrata ter ujete vrabce pobijemo. Ali pa jih lovimo pod veliko rešetom, ki smo ga nastavili in podprli z leseno palčko z dolgo vrstico iz zasede.

Mnogo uspešneje uporabljamo posebne lovilnice za vrabce, ki jih napravimo sami. Ta lovilnica ima lesen okvir, ki je 100 cm dolg in širok ter 40 cm globok. Okvir je obdan z žično mrežo z luknjami po 13 mm premera. Na eni stranski steni so vratca za odstranjevanje vlovljenih vrabcev, dočim je na ostalih treh straneh v sredini gornjega roba vdolžna 5 cm globoko, 15—20 cm široka takša deščica, ki se proti sredini lovilnice zožuje in tvori 6x6 cm veliko odprtino, ki sega v lovilnico. Kakih 8 cm od vsake odprtine je vdolžna nalahko zbočena žična mreža, ki zapira ujetim vrabcem pot skozi odprtino. Zrnje postavimo v sredino lovilnice v široko skledo. Na deščice postavimo v bližino odprtine po nekoliko zrn. Nove lovilnice poskrpimo z vodo, ki smo ji primešali ilovice (sliko, opisane lovilnice najdete v letošnji 12. številki „Oruča“ med člankom Vrabci-škodljivci.)

Ujetih vrabcev ne smemo mučiti brez potrebe. Opoldne in zvečer jih vzamemo iz lovilnice in jih ubijemo tako, da jih udarimo z topim predmetom po glavi, nato pa jim naglo zasučemo vrat ali pa jih s silo vržemo ob tla. V lovilnici pustimo vedno po enega vrabca, ki služi za vabo novim vrabcem. Ta vrabec ne sme trpeti pomanjkanja na pitni vodi. Kuhane in razkosane vrabce moremo uporabiti za krmo kokošim in svinjam.

Brez lovilnice za vrabce ne bi smel biti noben kmet, ne vrtnar in ne meščan z večjim vrtom. Postaviti jih je treba na kraj, kjer se vrabci najraje zbirajo. Na polju jih postavimo tako, da so vidne nad žitom in da jih ne dosežejo mačke (na drogu, ki je zavarovan s trnjem ali gosto bodočo žico).

4. Ostali načini zatiranja.

a) Vrabce smejo streljati samo lovci, a streljanje poleti in jeseni ni posebno uspešno. Z večjim pridom jih streljamo pozimi na mestih, kjer smo odmetali sneg in potresli svežega konjskega gnoja.

Za novo sezono prinašamo

RADIOAPARATE

Minerva, Orion, Körting Sachsenwerk, Hornophon, Mende, Braun, Graetz, z dvoletnim jamstvom.
Baterijski aparati so opremljeni z D elektronskimi, delujejo brez akumulatorja. * Predvajanje aparatov brezobvezno - ceniki franko.

Dolgoročno odplačilo!

RADIO NEMEC

M. SOBOTA

Zaradi velike zaloge

manufakturnega blaga

dobite za snehe:

kreppdenschine od 20.— din naprej
krepmarokin od 30.— din naprej
satino svila svetla od 40.— din naprej
v različnih barvah in vzorcih, hakor tudi drugo blago, še vedno najceneje v trgovini
FERDO HORVAT, Bogojina

MALO ZA SMEH

Strašna zgodba.

„Gospod svedok, vi ste torej tistega dne bili pri obtožencu na obisku?“

„Da, gospod sodnik. Ko sem prišel v sobo, je stal pri oknu s popolnoma belim obrazom, penastimi ustami in z nožem v roki...“

„Da, da, to nas zanima. In kaj je storil?“

„Začel se je briti!“

b) Strašila za vrabce nimajo večjega učinka, ker se vrabci na nje hitro navadijo. Če jih že uporabljamo, jih moramo večkrat zamenjati z novimi, drugačnimi.

c) Sveže zasajene grede obvarujemo pred vrabci s črnimi nitmi, ki jih na gosto napnemo nad grede 10 do 15 cm visoko.

d) Da vrabci ne lomijo c etnega popka na sadnem drevju, škropimo drevje zgodaj spomladi s kakim drevesnim karbolinejem (arborin, mixdrin v 10% raztopini).

Vrabec ne smemo zastrupljati ali loviti v mreže, ker bi s tem uničevali tudi koristne ptice in bi oboje po nepotrebnem mučili.

MATIJA MALEŠIČ:

K r u h

POVEST SLOVENSKE KRAJINE

Ledeno jutro podi temo, sive megle ne more prepoditi. Mož v dežnem plašču pokaže hlev in kozolc. Nekateri navalijo na hlev, ženske in dečki stoje onemogli in izčrpani, cule jim padajo iz rok, brezizrazno pogledujejo kozolc, hlev, Ritoperja. Odpovedale so jim moči.

„V hlev, topleje bo ko pod kozolcem!“ sili Veren ženske in dečke.

„Geza, povej Verenu in Ivanu in Andražu in tudi ujcu, če hočeš, da imam za vas boljše stanovanje. Na skrivnem povej, da drugi ne čujejo.“ Ritoper govori naklonjeno in očetovsko.

In ko da ga ni premočil dež in ko da ga ni utrudil dolg in naporen pot, je Ritoper čil in misli na vse in misli za vse.

Obokan prostor ob hlevu z majhnim, zamreženim okencem in kamenitim podom je namenil Ritoper svojim najbližjim sosedom.

„Da ne porečete, da vas nimam rajši ko drugih. Pa ste godrnjali, ker niste ostali že na prvem marofu. Takega prostora ni na nobenem marofu. Tega sem izbral za vas. Saj to je lepa in prijetna sobica!“

Ni lepa in prijetna sobica, vlažna, nizka in temna kuhinja je, iz katere morajo odnesti poljsko orodje in razno šaro, če hočejo napraviti prostore, da ležejo.

„Prihranil sem nekaj za vas,“ govori Ritoper, odpre pletenico in izvleče steklenico. „Drugim nisem hotel dati, vam postrežem z veseljem!“ Odmaši steklenico, jo nastavi na usta, krepko potegne in jo pomoli Česarju. Česar pije in jo ponudi Verenu. Veren pije in jo pomoli Horvatu. Horvat se obotavlja.

„Le potegni, Horvat! Sam si kriv, če je prišlo do ostrih besed. Zakaj pa zbadaš? Potegni — in pozabljeno naj bo!“

Horvat zgrabi z obema rokama za steklenico, jo nastavi na usta in pije, pije. Globoko zasope, ko odmakne steklenico od ust, in jo ponudi Andražu. Andraž pije v globokih požirkih in ponudi Ivanu. Ivan vzame steklenico v roke in jo nese k ustom. V tem hipu se ujame njegov pogled z Ritoperjevim. Ne da bi pil, ponudi Ivan steklenico Gezi, stopi hlastno k zamreženemu okencu in se zazre v gosto meglo. Ritoperja osupne Ivanovo vedenje. Vpraševaje pogleda Česarja.

„Slame ali sena imate gotovo na marofu?“ se obrača Ritoper k možu v dežnem plašču in mu ponuja piti. „Na golih tleh ne morejo ležati.“

Vsak prinese naročaj slame, le Ivan se ne gane od okenca. Ko jetnik, ki hrepeni v ječi po svobodi, zre skozi zamreženo okence,

„Pa naj spi na trdem, če je tako trmast!“ odloči Česar.

Veren prinese naročaj slame in jo razprostere zanj poleg svojega ležišča.

Ko snop se zavalj Andraž oblečen in obut in premočen na slamo in si zakrije obraz z rokami. Telo mu pretresa trepet, ki ga ne more zatajiti.

„Otrok je šel!“ meni Česar.

„Kdo je otrok?“ plane Andraž s slame.

Ritoper iztisne Česarja iz luknje. „S teboj bi rad govoril besedo, Veren!“

Veren gre za Ritoperjem.

„Česar ne bo mogel biti vedno na tem marofu in stati za vsakim delavcem. Marof je precej od rok. Veš, kaj mislim o tebi, Veren: popazi, da bo šlo delo hitro od rok in tako, kakor želim. Ne bo zastoj. Primaknem ti pri plačilu, verjemi mi. Tudi to sobico sem priboril le radi tebe. Do letos niso bili delavci v njej.“

Veren ga trudno in dvomljivo pogleda, reče ne ničesar.

„Geza, nekaj ti naročim!“

Ko blisk naglo je Geza pri Ritoperju.

„Samo radi tebe sem izsilil to sobico od veleposedstva. Niso jo hoteli dati! In samo radi tebe sem ostudil ujcu. Sam si slišal, kake je kvasil danes.“

Geza je razočaran. Vse kaj drugega je pričakoval iz Ritoperjevih ust.

„Veliko stavim nate, Geza!“ Očetovsko ga potrepilja po rami palir in ga prijazno gleda. Geza ves rdi v zadovoljstvu. „Saj izpolniš moje upe?“

„Izpolnim! Zadovoljni boste z menoj!“

„Tak mi ugajaš, Geza! Vedno sem mislil o tebi najbojje!“ Na uho mu pošepče: „Pripeljal sem te na ta marof, da nekoliko popaziš na druge in... in krotiš ujca! Saj razumeš?“

„Razumem!“

„Veš, iz malega in z malim moraš začeti, Geza! Pojde, kakor je šlo pri meni! Le dobro se drži in napravi preskušnjo. Plačilo dobiš!“ In palir ponudi Gezi roko.

Z obema rokama zgrabi Geza za ponujano desnico in jo krepko stisne. Zajeclja: „Gospod Ritoper... Pozdravite... pozdravite... Lino!“ V oči se ne upa pogledati palirju.

Ritoper odhiti po poti, po kateri so prišli. Svojo košaro nosi s seboj ko da ni košara, ampak slamnata bilka. Česar ga komaj dohaja.

„Ivan leži!“ Veren položi roko na Ivanovo ramo. Nejevoljno otrse Ivan Verenovo roko s svoje rame.

„Ne bodi trmast! Kaj ti koristi, ko si že tu!“

„Pustite me!“

„Naj se cmeri! Baš njemu je bilo treba iti! Ni moramo za kruhom, njemu ni treba! Zdaj ima, ko vidi, kako je pri palirjih!“ godrnja Horvat.

Ivan se strese in se naglo obrne. „Kdo se cmeri?“ Glas mu je ves drhteč.

„Pusti ga, Horvat! Ivan ti ni storil nič žalega!“ miri Veren.

Horvat pogleda Ivanu v obraz. Bled obraz, sledovi zob na spodnji ustnici, temni pogledi iz pordečelih oči, drhteče nozdri mu povedo, kaj je pretrpel v tej dolgi noči.

In še pikremu in godrnjavemu Horvatu kriči izraz na Ivanovem obrazu toliko in tako, da umolkne.

Ivan pade po dolgem na ležišče, ki mu ga je pripravil Veren in zarije obraz v slamo.

(V drugo naprej)